

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I	CYFARFOD BWRDD Y COMISIYNWYR
DYDDIAD	26 EBRILL 2011
PWNC	SIARAD CYHOEDDUS YN Y PWYLLGOR CYNLLUNIO
DEILYDD(ION) PORTFFOLIO	NEB WEDI EI DDYNODI
SWYDDOG(ION) ARWEINIOL	JIM WOODCOCK A ROBYN W.JONES
SWYDDOG CYSWLLT	E.GWYNDAF JONES (FFÔN: 752403)

1. Cadarnhewch natur yr adroddiad os gwelwch yn dda trwy glicio un o'r blychau isod

Er gwybodaeth.....

Gweithredol.....

Strategol.....

2. Rheswm/Rhesymau pam fod angen penderfyniad gan y Comisiynwyr

Fel bod y protocol yn cael ei fabwysiadu yn barhaol yn y Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio fel y maent wedi'u cynnwys y Cyfansoddiad.

3. Crynodeb o'r adroddiad

Cafwyd treialu am gyfnod o 12 mis o fis Ebrill diwethaf gyda'r cyhoedd yn siarad yn y Pwyllgor Cynllunio yn dilyn penderfyniad y Cyngor Llawn ar 1 Rhagfyr, 2009. Mae'r broses wedi'i monitro gan Swyddogion ac fe wnaed arolwg trwy holiadur gyda'r rhai fu'n siarad yn y Pwyllgor Cynllunio. Mae'r proses wedi gweithio'n dda iawn hyd yn hyn ac wedi'i chefnogi gan fwyafrif y rhai gymerodd ran a hwythau yn ystyried bod caniatâu i'r cyhoedd siarad wedi bod yn ychwanegiad gwerthfawr a gwerth chweil i'r broses o wneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio. Mae'r teimladau hynny wedi'u cymeradwyo gan Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio fu'n trafod y mater yn anffurfiol mewn seminar a gynhaliwyd ar 17 Mawrth, 2011 ac yn ffurfiol yn y Pwyllgor Cynllunio a gynhaliwyd ar 6 Ebrill, 2011.

4. Argymhelliad/Argymhellion a'r rhesymau

- (i) Bod y Comisiynwyr yn derbyn cynnwys yr adroddiad.
- (ii) Bod argymhelliad y Comisiynwyr yn cael ei adrodd i'r Cyngor Llawn er mwyn newid y protocol ar y Cyhoedd yn Siarad er mwyn adlewyrchu'r newidiadau sydd eu hangen yn dilyn y cyfnod treialu o 12 mis.
- (iii) Bod y Comisiynwyr yn argymhell mabwysiadu'r protocol yn barhaol fel rhan o'r Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio yn y Cyfansoddiad. O dan delerau Gorchymyn y Gweinidog dyddiedig 16 Mawrth, 2011, byddai angen caniatâd y Gweinidog cyn y gellid gwneud unrhyw newidiadau i'r Cyfansoddiad.

5. Opsiynau eraill a'r rheswm/rhesymau dros eu gwrthod

Mae adolygu'r protocol ar y Cyhoedd yn Siarad yn y Pwyllgor Cynllunio wedi'i gynnwys yng Nghynllun Gwella Proses Gwneud Penderfyniadau Cynllunio 2010/11 sydd â'r nod o wella enw da'r Cyngor a chynyddu hyder cyhoeddus mewn cynllunio ar yr Ynys. Byddai gwrthod y protocol yn tansilio hyder y cyhoedd yn y broses gynllunio.

6. Ymgynghori

- 6.1 Cyllid/Adran 151..... do..... naddo
- 6.2 Swyddog Cyfreithiol/Monitro..... do..... naddo
- 6.3 Adnoddau Dynol..... do..... naddo..... amherth
- 6.4 Gwasanaethau Eiddo..... do..... naddo..... amherth
- 6.5 Uned Gyfathrebu..... do..... naddo
- 6.6 Rhai eraill yr ymgynghorwyd â nhw (yn cynnwys aelodau):

6.6 Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio mewn Seminar a gynhaliwyd ar 17.3.11 ac yn y Pwyllgor Cynllunio a gynhaliwyd ar 6.4.11.

7. Unrhyw faterion Fframwaith Polisi

Dim

8. Materion Amgylcheddol

A yw'r mater / eitem yn ymwneud â:

1. Bywyd gwyllt (bioamrywiaeth) o dan Adran 40 Deddf yr Amgylchedd Naturiol do..... naddo amherth a Chymunedau Gwledig (NERC) 2006*

2. Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Ynys Môn o dan Rhan 85 o'r Deddf do..... naddo amherth Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (CRoW) 2000**

(*Gall Gynghorydd Ecolegol ac Amgylcheddol roi cyngor: est. 2470)

(**Gall Swyddog Cefn Gwlad ac AHNE roi cyngor: est. 2429)

[Nodiadau](#)

9. Papurau cefndirol

Adroddiad i'r Cyngor Llawn ar 01/12/09

Cynllun Gwella Proses Gwneud Penderfyniadau Cynllunio 2010/11

1.0 Rhagarweiniad

1.1 Yn y cyfarfod o'r Cyngor Llawn a gynhaliwyd ar 10 Rhagfyr, 2009 cymeradwyodd yr Aelodau argymhellion y cyfarfod o'r Pwyllgor Gwaith ar 1 Rhagfyr 2009 a phenderfynwyd cychwyn cynllun peilot ar gyfer siarad cyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio am gyfnod o 12 mis gan gyflwyno'r system yn achos ceisiadau a dderbyniwyd ar ôl 1 Ionawr, 2010.

1.2 Yn y cyfarfod Cynllunio a gynhaliwyd ar 7 Ebrill, 2010, manteisiodd y siaradwyr cyntaf ar y cyfle i fynegi eu sylwadau gerbron yr Aelodau. Mae manylion ynghylch nifer y siaradwyr sydd wedi annerch y cyfarfod hyd yma ynghlwm wrth yr adroddiad hwn (Atodiad 1).

1.3 Mae'r wybodaeth yn dangos:

- Mae aelodau o'r cyhoedd wedi annerch y rhan fwyaf o'r cyfarfodydd o'r Pwyllgor.
- Mae 22 o aelodau o'r cyhoedd wedi annerch y Pwyllgor mewn perthynas ag 17 o geisiadau gwahanol.
- Mewn 14 allan o 22 o achosion, mae asiantiaid wedi annerch y Pwyllgor un ai ar ran eu cleientiaid (12) neu ar ran gwrthwynebwyr (2).
- Dim ond 2 waith y mae cais wedi'i ohirio gan y Pwyllgor i ganiatáu i aelodau ymweld â'r safle. Croesewir y ffigwr isel hwn, oherwydd bod ymweliadau a wnaed yn flaenorol i Gyngor Wrecsam i weld y trefniadau siarad cyhoeddus wedi codi pryderon y byddai'r broses yn golygu oedi gyda gwneud penderfyniadau oherwydd nifer uchel yr ymweliadau safle.
- Mewn 4 allan o'r 22 achos, fe gafodd argymhelliad y Swyddog ei wrthod gan yr Aelodau. Mae hyn yn cyfateb i oddeutu 18% o'r penderfyniadau. Er bod y ffigwr hwn yn ymddangos yn uchel, rhaid ei ystyried yn erbyn cyfanswm y ceisiadau a dderbyniodd y Gwasanaeth Cynllunio ac a gafodd sylw gan y Pwyllgor neu dan 'bwerau dirprwyol'.

2.0 Atborth gan y rheini sydd wedi cymryd rhan

2.1 Er mwyn asesu sylwadau a wnaed gan bobl sydd wedi gwneud cais i annerch, neu sydd wedi annerch y Pwyllgor, anfonwyd holiadur am sylwadau gan bawb a gymerodd ran.

2.2 Hyd yma, cafwyd 12 o ymatebion ac mae'r rhan fwyaf wedi bod yn ffafriol iawn ac wedi gwneud sylwadau cadarnhaol ynghylch y broses gyfan gan gynnwys y wybodaeth sydd ar gael ymlaen llaw a'u profiad yn y Pwyllgor ei hun. Maent yn teimlo ar y cyfan eu bod wedi cael gwrandawriad teg a bod y Pwyllgor wedi cymryd i ystyriaeth eu sylwadau wrth wneud penderfyniad. Dywedodd un y byddai defnyddio meddalwedd powerpoint neu luniau ar sgrîn yn cynorthwyo'r broses a gwnaed awgrymiadau hefyd y dylid estyn yr amser a ganiateir i bobl siarad yn y cyfarfod i 4 neu 5 munud.

Roedd pawb a ymatebodd yn ystyried bod 'siarad cyhoeddus' wedi bod yn ychwanegiad gwerthfawr a gwerth chweil i'r broses o benderfynu ceisiadau cynllunio.

Mewn seminar o aelodau'r Pwyllgor a gynhaliwyd ar 17 Mawrth, 2011, trafodwyd rhai o'r materion a godwyd gan y rheini a ymatebodd i'r holiadaur a phenderfynwyd cadw pethau fel y maent ar yr amod bod y Cadeirydd yn defnyddio ei bwerau dewisol, os oes angen, mewn amgylchiadau priodol.

3.0 Newidiadau y mae angen eu gwneud i'r protocol / trefniadau cyfredol

3.1 Ers ei chyflwyno dros 12 mis yn ôl, mae'r system wedi gweithio'n dda ac wedi caniatáu cyfle i'r Swyddogion fonitro'r system a nodi meysydd lle mae angen gwneud gwelliannau a newidiadau i'r protocol / trefniadau cyfredol. Gellir crynhoi'r rhain fel a ganlyn:

(i) Dylid newid y trefniadau / protocol er mwyn egluro'n gwbl glir na fydd siaradwyr ond yn cael annerch y Pwyllgor pan fo'r cais dan sylw yn cael ei ddwyn gerbron yr Aelodau am y tro cyntaf. Yr unig eithriad i hyn fydd pan fo Swyddogion yn adrodd i'r Pwyllgor ac un ai yn argymhell bod Aelodau yn ymweld â'r safle neu bod y cais yn cael ei ohirio. Yn anffodus, cafwyd adegau pan mae ymgeiswyr / asiantiaid wedi cysylltu â'r Gwasanaeth Cynllunio ar ôl y gwrandawriad cyntaf ar gyfer cais o ganlyniad i bryderon y bydd Aelodau yn dymuno cymeradwyo / gwrthod y cais yn groes i gyngor Swyddogion.

(ii) Dylid newid y protocol i egluro os bydd siaradwyr yn gofyn am yr hawl i annerch Aelodau pan fo'r mater eisoes wedi'i drafod mewn cyfarfod blaenorol yna:

- Dylent nodi'r rheswm dros gyflwyno'r cais.
- Bod y cais yn mynd gerbron Cadeirydd y Pwyllgor yn y cyfarfod Rhaglen cyn y Pwyllgor.
- Onid yw siaradwyr wedi manteisio ar gyfle i siarad o'r blaen, os nad oes rheswm da, mae'r Cadeirydd yn annhebygol o ganiatau'r cais yn arbennig oherwydd yr anhawster o wneud cynnig tebyg i'r parti arall a allai siarad (yr ymgeisydd neu wrthwynebydd fel sy'n berthnasol).

(iii) Pwysleisio'r pwynt y dylai siaradwyr ddilyn i fyny unrhyw geisiadau i siarad gerbron Pwyllgor trwy anfon llythyr neu e-bost i gadarnhau.

4.0 Casgliad

Mae'r cynllun prawf 12 mis ar gyfer siarad cyhoeddus wedi'i ymgorffori'n llwyddiannus fel rhan o'r broses ar gyfer y Pwyllgor Cynllunio. Mae angen gwneud mân-newidiadau i'r protocol cyfredol o ganlyniad i'r hyn a ddysgwyd ac mae'r rhain wedi eu hamlygu yn Atodiad 2.

Dyddiad y Pwyllgor	Nifer o Siaradwyr	Nifer o Geisiadau yn Berthnasol i Siarad Cyhoeddus yn y Pwyllgor	Cyfanswm Nifer o Geisiadau ar Agenda'r Pwyllgor	Math - Ymgeisydd	Math – Asiant	Math – Cefnogwr	Math – Gwrthwynebwr Asiant (A)	Ymweliadau Safleoedd yn Deillio o Geisiadau yn Berthnasol i Siarad Cyhoeddus	Penderfyniad i Ohirio Ceisiadau yn Berthnasol i Siarad Cyhoeddus	Penderfyniad yn Groes i Argymhelliad Swyddog (Amser i Feddwl)	Penderfyniad yn Groes i Argymhelliad Swyddog (C) Caniatau (G) Gwrthod
<i>Committee Date</i>	<i>No Speakers</i>	<i>No Applications Subject to Public Speaking at Committee</i>	<i>Total No Applications on Committee Agenda</i>	<i>Type - Applicant</i>	<i>Type - Agent</i>	<i>Type - Supporter</i>	<i>Type – Objector Agent (A)</i>	<i>Site Visits on Applications Subject to Public Speaking</i>	<i>Resolution to Defer Applications Subject to Public Speaking</i>	<i>Resolution Contrary to Officer Recommendation (Cooling Off)</i>	<i>Decision Contrary to Officer Recommendation (C) = Permitted (G) = Refused</i>
07/04/2010	2	1	21	0	1	0	1	0		0	0
05/05/2010	4	3	22	1	2	0	1	0		1 – 34C510J/AD	1 – 34C510J/AD - 2/6/10 (C)
02/06/2010	2	1	20	1	0	0	1(A)	0		0	0
28/07/2010	1	1	13	0	1	0	0	0		1 – 26C100A	1 – 26C100A -1/9/10 (C)
01/09/2010	4	3	8	0	2	1	1(A)	0		0	0
06/10/2010	3	2	16		2		1	1		1 – 34C561B	1 – 34C561B – 1/12/10 (C)
03/11/2010	2	2	19		2			1			
01/12/2010	2	2	33				2			1 – 44C284	1 – 44C284 – 1/12/10 (C)
02/02/2011	1	1	4		1				1		
03/03/2011	1	1	9		1			1 (as per Recommendation)			

CYNGOR SIR YNYS MÔN
PROTOCOL Y CYHOEDD YN SIARAD YN Y PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION

1. CYFLWYNIAD

Fel rhan o'n hymrwymiad i fod yn agored ac yn dryloyw, mae gan yr Awdurdod hwn bolisi o adael i aelodau'r cyhoedd siarad gerbron y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion pan fydd ceisiadau cynllunio'n cael eu penderfynu.

1.1 Mae'r protocol hwn yn egluro'r drefn lle gall y cyhoedd siarad yn y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion. Nid oes gan y cyhoedd hawl i siarad yn y Pwyllgor, ond yn ôl disgrisiwn Cadeirydd y Pwyllgor ac yn unol â Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio'r Cyngor a'r drefn a welir isod.

1.2 **Nid yw'r hawl i siarad ond yn berthnasol i geisiadau a gyflwynwyd ar ôl 01/01/2010.**

2. Y DREFN**Rhoi Rhybudd i'r Cyhoedd cyn y Pwyllgor**

2.1 Mae llythyr y Cyngor sy'n cydnabod ei fod wedi derbyn ceisiadau ac yn rhoi rhybudd i gymdogion am y ceisiadau yn cynnwys cyfeiriad i wefan y Cyngor sy'n rhoi manylion ynghylch sut y gellir cyflwyno sylwadau ac sy'n crynhoi'r drefn lle gall y cyhoedd siarad yn y Pwyllgor.

2.2 Rhaid i bobl ysgrifennu, anfon e-bost neu ffonio'r (ac anfon e-bost neu lythyr wedyn i gadarnhau) **Cynorthwy-ydd Gweinyddol - Miss Maureen Guiney ar 01248 752407 / egxpl@ynysmon.gov.uk** neu fel arall, yn ei habsenoldeb, **gellir cysylltu â Swyddog Gofal Cwsmer ar 01248 752428 / cynllunio@ynysmon.gov.uk** i fynegi dymuniad i siarad neu i gael gwybod os bydd y cais yn mynd i'r Pwyllgor fel y gallant benderfynu yn nes ymlaen os ydynt am siarad ai peidio. Y naill ffordd neu'r llall, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn rhoi cyngor yn dweud efallai na fydd y cais yn cael ei benderfynu gan y Pwyllgor.

2.3 Rhaid i chi ofyn am gael siarad cyn yr amser cau sydd i'w weld yn y rhybudd i ymgeiswyr a chymdogion ac sydd i'w weld ar wefan y Cyngor. Ar hyn o bryd, **12.00yh ar y dydd Gwener cyn y cyfarfod o'r Pwyllgor** yw'r dyddiad cau, ond fe all newid. Ni fydd siaradwyr ond yn cael annerch y Pwyllgor Cynllunio pan fo'r cais dan sylw yn ymddangos am y tro cyntaf ar y rhaglen (ac eithrio lle mae Swyddogion yn argymhell ymweliad safle neu ohirio'r cais). Os yw siaradwr yn gofyn am yr hawl i siarad pan fo'r mater eisoes wedi'i drafod mewn cyfarfod blaenorol yna:-

- Bydd raid rhoi rheswm am gais arbennig o'r fath
- Bydd raid i'r cais fynd gerbron Cadeirydd y Pwyllgor i'w ystyried a'i benderfynu yn y cyfarfod Rhaglen cyn y Pwyllgor
- Oni fanteisiwyd ar y cyfle i siarad o'r blaen yna, onid oes rheswm da, mae'r Cadeirydd yn annhebygol o ganiatáu'r cais hwn yn arbennig o gofio anawsterau gwneud cynnig tebyg i'r parti arall a allai siarad (ymgeisydd neu wrthwynebydd fel sy'n berthnasol).

Os bydd rhywun yn gofyn am gael siarad ar ôl yr amser cau, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn ei gwneud yn glir i'r person y gall Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio ddefnyddio'i ddisgrisiwn i adael iddynt siarad, ond na fydd yn bosibl dweud hyn yn bendant tan yn union o flaen y Pwyllgor (yn dilyn cadarnhau hynny gan y Cadeirydd yn y cyfarfod trefnu'r rhaglen) a rhaid iddynt ofyn i'r **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** pan fyddant yn dod i'r cyfarfod.

- 2.4 Rhaid i bwy bynnag sy'n dymuno siarad fod yn rhywun y mae'r datblygiad yn cael effaith uniongyrchol arnynt ac (os bydd unrhyw anghytuno y Cadeirydd fydd yn penderfynu yn y diwedd) a rhaid iddo/iddi roi caniatâd i'r Cyngor roi eu henw a'u rhif ffôn i rai eraill sydd o'r un farn â hwy ac a fydd wedyn yn gofyn am gael siarad. Mae hyn yn gadael iddynt gytuno pwy fydd yn siarad ar y diwrnod a'r materion i'w codi, ond os na fyddant yn dod i gytundeb y person cyntaf fydd wedi gofyn am gael siarad fydd yn cael gwneud. Byddwn yn gofyn i'r siaradwr dros bwy y mae'n siarad fel y gellir cofnodi hyn yn yr adroddiad i'r Pwyllgor (e.e. ymgeisydd, asiant, cymydog, cynrychioli cymdogion).
- 2.5 Os bydd person arall yn cysylltu gyda'r Cyngor yn gofyn am gael siarad, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn dweud wrtho/wrthi fod y Cyngor wedi cael cais yn barod a bydd yn rhoi enw a rhif ffôn y person hwnnw/honno fel y gallant drafod cynnwys ac ati. Bydd enw'r ail berson yn cael ei gadw rhag ofn na fydd y person cyntaf yn dymuno siarad mwyach.
- 2.6 Bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn logio ceisiadau i siarad ar fas-data.
- 2.7 Os mai Pennaeth y Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd fydd yn gwneud penderfyniad ar y cais o dan bwerau dirprwyedig, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn ffonio neu'n anfon e-bost i'r 'siaradwr' i ddweud wrtho/wrthi am y penderfyniad.
- 2.8 Pan fydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn rhoi ynghyd yr eitem ar y cais cynllunio ar Raglen y Pwyllgor, fe fydd yn cysylltu gyda'r person cyntaf ar y rhestr oedd wedi mynegi diddordeb mewn siarad ac yn dweud wrtho/wrthi am :
- Yr argymhelliad
 - Lle y gellir gweld yr adroddiad
 - Trefniadau i fod yn y Pwyllgor (e.e. y lle, parcio, mynediad i'r anabl, yr angen i adrodd i'r Cynorthwy-ydd Gweinyddol) am 12.30yp
 - Nad oes angen ailadrodd pwyntiau sydd i'w gweld yn y sylwadau ysgrifenedig.
- Os na fydd y person cyntaf ar y rhestr yn dymuno siarad, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn dod i gysylltiad â'r ail berson.
- 2.9 Cydnabyddir mai prif gefnogwr unrhyw gais fydd y sawl sy'n gwneud y cais fel arfer, (neu asiant). Pan fydd rhywun sy'n gwrthwynebu yn gofyn am gael siarad, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn gadael i'r ymgeisydd neu'r asiant wybod er mwyn gweld a ydynt eisiau cefnogi'r cais trwy siarad yn y Pwyllgor.

Rhaglen y Pwyllgor

- 2.10 Bydd rhaglen y Pwyllgor yn cael ei haildrefnu fel na fydd raid i'r siaradwyr eistedd yn y Pwyllgor trwy'r holl raglen.

Cyfarfodydd Briffio'r Cadeirydd/Is-Gadeirydd cyn y Pwyllgor

- 2.11 Y **Cadeirydd** fydd yn ystyried ceisiadau hwyr i gael siarad. Bydd ef/hi fel arfer yn defnyddio'i dd/disgresiwn i adael i rywun siarad dim ond lle mae yna rhywun eisoes yn siarad 'dros yr ochr arall'. Fel arall, byddai'n annheg i'r rhai nad ydynt yn y Pwyllgor oherwydd ni fyddant yn gwybod bod rhywun wedi gwneud cais i gael siarad.

Yn union cyn dechrau'r Pwyllgor

- 2.12 Am 12.30yp bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn cyfarfod y siaradwyr, yn egluro iddynt y bydd y Cadeirydd yn galw arnynt i siarad, yn dweud lle y maent i fod i eistedd, ac yn dweud bod ganddynt 3 munud ac y bydd y Cadeirydd wedyn yn gofyn iddynt fynd yn ôl i'w sedd.

- 2.13 Gall pobl eraill ddweud eu bod nhw yn mynd i siarad yn lle'r person y cytunwyd arno gyda'r **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** a bydd cofnod yn cael ei wneud o hyn. Mae'n annhebyg y bydd neb yn dadlau ynglŷn â hyn, ond os bydd, fe ofynnir i'r person y cytunwyd arno gyda'r **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** siarad.
- 2.14 Bydd y **Cadeirydd** yn dweud a yw'n barod i ganiatáu'r siaradwyr hwyr.
- 2.15 Bydd **Clerc y Pwyllgor** yn dweud beth yw penderfyniad y Cadeirydd wrth y siaradwr hwyr.
- Rheoli Cyfarfod y Pwyllgor**
- 2.16 Bydd y **Cadeirydd** yn croesawu'r cyhoedd ac yn egluro mai'r eitemau y bydd pobl yn siarad arnynt fydd y rhai cyntaf i gael eu gwranddo ar ôl rhoi sylw i'r cofnodion.
- 2.17 Bydd y **Cadeirydd** yn dweud wrth y cyhoedd bod yna Gynghorwyr Ward/Aelodau nad ydynt ar y Pwyllgor yn y Siambr. Bydd hyn yn dangos i'r cyhoedd y gwahanol waith sy'n cael ei wneud gan yr aelodau yn y cyfarfod.
- 2.18 Bydd y **Cadeirydd** yn cyflwyno'r cais. Bydd manylion llawn am y cais i'w gweld yn adroddiad y Swyddog.
- 2.19 Bydd y **Cadeirydd** yn galw ar y siaradwr cyntaf yn erbyn y cais. Bydd y siaradwr yn eistedd wrth y bwrdd o flaen y meicroffon. Ni fydd gan y siaradwr hawl i roi papurau allan, i ddal placardiau ac ati na defnyddio fideos.
- 2.20 Unwaith y bydd y siaradwr wedi dechrau, bydd y **Cynorthwy-ydd Gweinyddol** yn cychwyn cloc sydd yn gwneud sŵn fydd i'w glywed gan bawb yn yr ystafell. Unwaith y bydd y 3 munud ar ben, fe fydd yn gwneud sŵn eto fydd i'w glywed gan bawb.
- 2.21 Os bydd y siaradwr yn cymryd mwy na 3 munud, bydd y **Cadeirydd** fel arfer yn disgwyl iddo/iddi ddarfod brawddeg a bydd wedyn yn dweud rhywbeth fel 'Mae arnaf ofn bod eich 3 munud ar ben'. Ni fydd yn gadael iddynt fynd dros yr amser er mwyn bod yn deg ond os tybia nad ydynt yn deall y drefn efallai y bydd yn gadael iddynt siarad am ychydig eiliadau'n fwy ac y bydd wedyn yn gadael i'r siaradwr 'dros' y cynnig gael amser ychwanegol tebyg.
- 2.22 Bydd caniatâd i'r aelodau ofyn cwestiynau trwy'r Gadair er mwyn cael eglurhad ar rai pwyntiau.
- 2.23 Bydd y **Cadeirydd** yn gofyn i'r siaradwr fynd yn ôl i'w sedd cyn dweud wrth y siaradwr 'dros' y cais am ddod at y meicroffon.
- 2.24 Os na fydd un o'r siaradwyr wedi cyrraedd a bod y siaradwr sydd ar ôl o blaid argymhelliad y swyddog ac nad oes yna aelod o'r ward sydd eisiau siarad, bydd y Cadeirydd yn gofyn am gynigion o blaid yr argymhelliad ac os caiff ei gario heb drafodaeth, ni fydd y Cadeirydd yn gofyn i'r siaradwr siarad. Os bydd gan yr aelod lleol rai problemau gydag argymhelliad y swyddog, yna bydd y siaradwr yn cael cyfle i siarad yn gyntaf.
- 2.25 Bydd y **Swyddog** yn adrodd ar y cais sydd i'w ystyried ac yn dweud beth y mae'r Cyngor yn ei argymhell.
- 2.26 Bydd y **Cadeirydd** yn gofyn i'r Cynghorwyr sydd ddim yn aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio siarad ar ôl yr aelod o'r cyhoedd/yr ymgeisydd/swyddog ond cyn i'r cais gael ei drafod gan y Pwyllgor.
- 2.27 Bydd y cais yn cael ei drafod yn y ffordd arferol.
- 2.28 Bydd y **Cadeirydd** yn dweud beth yw'r penderfyniad wrth y cyhoedd.

2.29 Bydd **Clerc y Pwyllgor** yn cofnodi pwy sydd wedi siarad yn y Pwyllgor.

Mynd yn ôl at brif Raglen y Pwyllgor

2.30 Unwaith y bydd yr eitemau sy'n berthnasol i siaradwyr allanol wedi'i gwblhau bydd y Pwyllgor yn trafod gweddill y ceisiadau ar y Rhaglen.

CYNGOR SIR YNYS MÔN
YCHWANEGIAD AT Y RHEOLAU GWEITHDREFN MATERION CYNLLUNIO
CYMERADWYWYD AR 11.12.03

4.6.11 **SIARAD CYHOEDDUS**

Hawl i Siarad

- 4.6.11.1. Rhaid i'r cais cynllunio perthnasol fod ar raglen y cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion dan sylw. Os caiff cais ei ohirio, ni chaniateir i'r cyhoedd siarad os rhoddwyd cyfle eisoes mewn cyfarfod blaenorol o'r cyfarfod o'r Pwyllgor pan gafodd y cais ei ystyried yn llawn. Yr unig eithriad i hyn fydd pan fo Swyddogion wedi argymhell yn y cyfarfod cyntaf bod aelodau'n ymweld â'r safle neu fod y cais yn cael ei ohirio am ba reswm bynnag.
- 4.6.11.2. Gall ymgeiswyr (neu eu hasiantiaid) a gwrthwynebwy'r (neu eu hasiantiaid) fel ei gilydd siarad ac nid oes unrhyw feini prawf cymhwyso eraill ac eithrio cydymffurfiaeth gyda gweithdrefn y Cyngor.
- 4.6.11.3. Fel arfer, dim ond un person fedr siarad o blaid ac un person yn erbyn y cais. Mewn amgylchiadau eithriadol iawn, gall Cadeirydd y Pwyllgor ddefnyddio ei ddisgresiwn / ei disgresiwn i ganiatáu un siaradwr ychwanegol fesul 'ochr'. Fel arfer, defnyddir y disgresiwn hwn ar gyfer ceisiadau mawr yn unig lle mae gwahaniaeth barn sylweddol o fewn un 'ochr' (e.e. dau o bobl yn siarad yn erbyn cais am archfarchnad fawr lle mae'r naill yn cynrychioli barn adwerthwyr a'r llall yn cynrychioli barn trigolion sy'n byw gerllaw). Mewn achosion o'r fath, caniateir i'r 'ochr arall' 2 siaradwr neu ddwywaith yr amser arferol os ydynt yn dymuno ei ddefnyddio.
- 4.6.11.4. Rhaid i unrhyw un sy'n gofyn am gael siarad ganiatáu i'r Cyngor roddi eu henwau a'u rhifau cyswllt i bobl eraill (o'r un farn) sy'n dymuno siarad fel y gallant gytuno ar bwy fydd yn siarad, y materion i'w codi ac ati. Oni fedrant gytuno, y person cyntaf a roddodd wybod i'r Cyngor am ei fwriad / ei bwriad i siarad fel arfer fydd yn cael ei ddewis / ei dewis i siarad.
- 4.6.11.5. Rhaid cyflwyno ceisiadau i siarad i'r Cynorthwy-ydd Gweinyddol yn yr Adran Gynllunio cyn y dyddiad cau y cyfeirir ato yn y llythyrau o rybudd a anfonwyd at yr ymgeiswyr a chymdogion.

Yr amser a ganiateir i Siarad

- 4.6.11.6. Caniateir **hyd at 3 munud** i'r siaradwr annerch y Pwyllgor.

Cymhorthion Gweledol

- 4.6.11.7. Ni chaniateir i'r siaradwr gylchredeg nac arddangos deunydd ysgrifenedig yn y cyfarfod o'r Pwyllgor. Rhaid i unrhyw sylwadau ysgrifenedig fod wedi cael eu cyflwyno i'r Cyngor yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol a chânt eu crynhoi yn adroddiad y Swyddog.

Trefniadau

- 4.6.11.8. Caiff y trefniadau ar gyfer siarad cyhoeddus yn y Pwyllgor eu disgrifio yn y dogfennau priodol.